

„Bijna niemand meneer, 't was hier zoo stil. Toen zij niet meer kon wandelen zat zij veel in de warande voor de deur om het mooie uitzicht.”

„Ben jij lang hier geweest?”

„Zoolang als mevrouw hier woont, zoowat drie jaar.”

„Nu ga maar heen.”

Hij zei het op een barschen, ontevreden toon en Lieschen haastte zich om aan het welkome bevel te voldoen. Dat onaangename gevoel van zelfverwijt nam steeds toe. Hij had van drift kunnen stampvoeten omdat hij 't niet van zich af kon zetten. Hij moest zich wel voorstellen hoe zij hier geleefd had, eenzaam en verlaten, worstelend met een ellendige ziekte, en zij had nooit geklaagd, zij had nooit iets gezegd.

Ze had ook niet om hem gevraagd, zelfs niet toen zij haar einde voelde naderen, zij had alles alleen uitgestreden. Nooit had hij haar tot zooveel trots in staat geacht. Trots, bah, 't was niets dan armzalige koppigheid. Zij alleen had schuld, zij had hem geen vergiffenis willen vragen, zij was zelfs te dom geweest om haar ongelijk te bekennen. Plotseling kwam een andere gedachte bij hem op. Misschien had zij wel een brief geschreven, ja, dat zou ze zeker gedaan hebben. Dat was net iets voor een vrouw, zoo'n sentimenteele brief waarvan van eeuwigheid en vergiffenis en verloren geluk en God weet wat al meer inkwam. Het schrijfbureautje was gesloten maar Jules schelde en vroeg om sleutels. Lieschen bracht ze hem dadelijk, hij was thans immers heer en meester in huis.

Jules ging zitten en keek ieder papier na dat hij vond. Wie weet of hij nog geen brieven in handen zou krijgen van dien ellendeling, al had zij waarachtig niet veel reden gehad om die uit piëteit te bewaren? Hij zocht maar de papieren die hij in handen kreeg behelsden niets bijzonders, enkele rekeningen, een paar recepten, eenige brieven van bekenden uit Nederland die hij wel wist dat de moeite van het doorlezen niet loonden. Niets, geen letter schrift, geen enkel souvenir uit vroeger dagen, niet de minste aanwijzing die bewees dat zij zich in haar laatste levensdagen herinnerd had dat zij hem eenmaal haar man genoemd had en dat zij samen gelukkig waren geweest. Het ergerde, het pijnigde hem onuitsprekelijk. Hij bedacht niet dat hij zelf alles vergeten en niet geleden had. Zij was schuldig geweest en zij had zich behooren te herinneren. Op eens beefden zijn vingers en steeg hem 't bloed naar het hoofd. Daar in het laatste laadje vond hij eindelijk wat hij zocht. Een brief in een wit, vierkant couvert, van een lak voorzien en waarop met de welbekende hand zijner vrouw zijn adres was geschreven. Goddank, hij voelde zich reeds meer voldaan. Hij zou vergiffenis kunnen schenken, al was het dan ook aan de doode en van zelfverwijt en die onbestemde, onaangename gewaarwording die hem kwelde zou geen sprake meer zijn. Hij opende den brief en was boos omdat hij ondanks zichzelf ontroerd was. Er stond geen opschrift boven en toen hij een paar regels gelezen had wierp hij het papier driftig op tafel. 't Was eigenlijk geen brief maar een soort van beschikking over enkele kleinigheden, geen testament, dat berustte bij een